

N:o 21.

Ank. till Riksd. kansli den 19 april 1907, kl. 2 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser rörande tullen å brännvin och sprit samt vin.
(2:a A.)

Rörande artiklarna *brännvin* och *sprit* samt *vin* innehåller gällande tulltaxa följande:

N:o		Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats		
			Kr.	öre	
	<i>Brännvin</i> och <i>Sprit</i> : på fat större eller mindre:				
68	af säd, potatis eller andra jordfrukter . . .	1 liter af 50 procents alko- holhalt vid + 15° C.	1	—	
69	af ris (arrak)		dito	1	—
70	af socker (rom)		dito	1	—
71	af vindrufvor (konjak)		dito	1	—
72	andra slag		dito	1	—
73	på andra kärl: alla slag	{ 1 liter utan af- seende på alko- holhalten. }	1	85	
	<i>Ann. 1.</i> Vid förtullning af brännvin och sprit i kולי, innehållande mindre än 250 liter, enligt de här ofvan för tullberäkning bestämda grunder, skall tullafgiften förhöjas, om varan är beredd af ris (arrak) eller af socker (rom), med 75 öre per liter, men eljest med 15 öre per liter.				
	<i>Ann. 2.</i> Brännvin och sprit af annan alkoholhalt än den här ofvan angifna reduceras till normalstyrka, eller 50 procent, på sätt därom är särskildt föreskrifvet.				
	<i>Ann. 3.</i> Finnes varan vara försatt med socker eller annat främmande ämne, hvarigenom alkoholhalten angifves oriktigt å profvaren, erlägges tull såsom för Likör.				

N:o		Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats	
			Kr.	öre
	<i>Vin:</i>			
695	af till och med 25 procents alkoholhalt: på fat, större eller mindre	1 kilogram	—	65
696	på andra kärl: musserande	1 liter	2	—
697	icke musserande	1 liter	1	—
	af högre alkoholhalt; tullbehandlas såsom Likör.			

I en inom Andra Kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, n:o 98, har herr *J. P. Jesperson* föreslagit:

att Riksdagen täcktes för sin del besluta, att tulltaxan beträffande rubrikerna *brännvin* och *sprit* samt *vin* måtte få följande förändrade lydelse:

N:o		Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats		
			Kr.	öre	
	<i>Brännvin och Sprit:</i>				
	på fat, större eller mindre:				
68	af säd, potatis eller andra jordfrukter	1 liter af 50 procents alko- holhalt vid + 15° C.	} 1	—	
69	af ris (arrak)				dito
70	af socker (rom)				dito
71	af vindrufvor (konjak)				dito
72	andra slag				dito
73	på andra kärl: alla slag	} 1 liter utan af- seende på alko- holhalten.	} 1	85	
	<i>Ann. 1.</i> Vid förtullning af brännvin och sprit i kolli, innehållande mindre än 250 liter, enligt de här ofvan för tullberäkning bestämda grunder, skall tullavgiften förhöjas med 1 krona per liter.				
	<i>Ann. 2 och 3 oförändrade.</i>				
	<i>Vin:</i>				
695	af till och med 25 procents alkoholhalt: på fat, större eller mindre	1 kilogram	—	65	
696	på andra kärl: musserande	1 liter	2	—	
697	icke musserande	1 liter	1	75	
	af högre alkoholhalt; tullbehandlas såsom Likör.				

- Anm. 1.* Vin, inkommet på ett konnossement på ett eller flera fat, som vid förtullning understiger en sammanlagd nettovikt af 500 kilogram, får icke uppläggas på nederlag (skall direkt förtullas), och skall tullafgiften å samma förhöjas med 1 krona per kilogram.
- Anm. 2.* Är i anm. 1 inkommet vin afsedt att fördelas mellan olika mottagare, skall för sådant vin, äfven om nettovikten öfverstiger 500 kilogram, erläggas den förhöjda tullafgiften, och skall mottagaren på angifningsinlagan anteckna detta.

samt att detta beslut måtte träda i kraft snarast möjligt.»

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»År 1905 importerades till vårt land brännvin till ett värde af 2,924,749 kronor och vin till ett värde af 3,435,876 kronor.

Denna import föranleddes till mycket stor del af kringresande agenter för utländska vin- och spirituosafirmor, som gå ur hus i hus och utbjuda och upptaga beställningar på brännvin och vin. Efter noggrant gjorda beräkningar har sålunda från utlandet importerats och försålts direkt till enskilda personer af brännvin cirka 10 procent, af vin, inkommet på fat, cirka 30 procent och af vin på andra kärl 25 procent af hela den år 1905 importerade kvantiteten.

Detta förhållande är ägnadt att tilldraga sig uppmärksamhet, sedan genom kungl. förordningen af den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin (§ 5 mom. 2) förbud stadgats för inhemska försäljare att vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af brännvinsförsäljningsrättighet utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter, medan utländska handelsfirmors ombud, som färdas vidt omkring i Sverige, fortfarande äga upptaga beställningar. Därest åtgärder häremot ej vidtagas, kan med säkerhet förutses, att vårt land i ännu högre grad än tillförene skall öfversvämmas af utländska vin- och spirituosaagenter, som påtruga allmänheten sina varor, och till följd häraf omsättningssumman af denna utländska agenturverksamhet, som redan nu uppgår till cirka 1,290,000 kronor per år, betydligt stegas.

Att detta icke kan vara till gagn för nykterheten, utan tvärtom motverka det syfte, vår rusdryckslagstiftning särskildt genom ofvan anförda bestämmelse i brännvinsförsäljningsförordningen för sig uppställt, ligger i öppen dag. Härtill kommer vidare, att hela den betydande vinsten på ifrågavarande vin- och spirituosaandel — en vinst, som för år 1905 torde kunna uppskattas till minst en half million kronor, då de utländska firmornas pris vid försäljning till enskilda är relativt högt, — undandrages vårt land till förmån för utlandet, och att denna handelsvinst tillika är fritagen från

skatteplikt såväl till stat som kommun, liksom den försålda spirituosa från brännvinsförsäljningsafgift.

Vare sig man betraktar saken från ren nykterhetssynpunkt, nationalekonomiskt eller statsfinansiellt, synes sålunda här föreligga ett förhållande, som påkallar statsmakternas ingripande.

Närmast till hands kunde det härvid synas ligga att helt enkelt utsträcka förbudet mot att upptaga order å spirituosa af enskilda till att gälla jämväl de utländska agenterna. Men dels skulle därigenom agenturverksamheten i vin icke träffas, dels stå bestående handelstraktater härvidlag hindrande i vägen.

En nära till hands liggande utväg, hvarigenom det uppställda syftemålet till fullo vinnes, utan att därmed äro förenade de olägenheter, hvilka ett rent förbud torde hafva till följd, är däremot att införa *differentielltullar* vid importen, allteftersom denna afser större eller mindre kvantiteter.

Genom anordnandet af högre tullar för importerade smärre kvantiteter än för större finge staten, i den mån agenturverksamheten hos enskilda fortsättes, åtminstone någon ersättning för den minskning i skatteinkomst, som förorsakades däraf, att de utländska agenterna bedrifva sin verksamhet utan erläggande af försäljningsafgift, bevillning eller inkomstskatt. Och dessa högre tullar finge erläggas just af den utländska firman, då gifvetvis den lägre tullsatsen å importerade större kvantiteter under de inhemska vin- och spirituosahandlandenas inbördes konkurrens blefve för priserna å den inhemska marknaden normerande. Sannolikt skulle emellertid de utländska husen inom kort finna med sin fördel förenligt att upphöra med sin agenturverksamhet, hvarigenom vinsten af handeln med vin och så kallad bättre spirituosa komme att stanna i vårt eget land, och dessutom allmänheten sluppe att i samma utsträckning som nu utsättas för de ofta närgångna utländska agenternas afsättningsförsök.

Gränsen mellan de högre och lägre tullsatserna torde lämpligen kunna sättas vid 250 liter för brännvin och vid 500 kilogram nettovikt för vin. Kvantiteter under nämnda belopp torde böra draga en tilläggstull af 1 krona per liter, resp. kilogram, allt vid import på fat. Samtidigt torde en höjning af 75 öre per liter i tullen å ej musserande vin på andra kärl oafsedt kvantiteten företagas.»

Hvad först beträffar den af motionären omförmälda import till riket af här ifrågavarande artiklar, lämnar i sådant afseende den officiella statistiken icke tillräckliga upplysningar, och har utskottet därför icke varit i tillfälle att närmare granska, att vare sig beräkningen i procenttal eller omsättningssumman för år räknadt är med verkliga förhållandet öfverensstämmande. Så mycket torde dock få anses visst, att en betydande del af omförmälda import föränledes af utländska agents verksamhet här i landet. Såsom motionären yttrar, är det ägnadt att tilldraga sig uppmärksamhet, att, ehuru jämlikt kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin förbud stadgats för inhemska försäljare att vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af brännvinsförsäljningsrättighet utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter, utländska handlandes ombud, som färdas omkring i Sverige, likväl på grund af gällande handelstraktater anses äga upptaga dylika beställningar. Det synes därför böra tillses, huruvida icke åtgärder skulle kunna vidtagas i syfte att vinna ändring i sist omförmälda förhållande.

Motionärens förslag, att genom införande af differentialtullar äfvensom viss höjning af vintullen söka inskränka de utländska handelsresandes verksamhet på ifrågavarande område, finner utskottet sig emellertid icke kunna tillstyrka dels med hänsyn till de gällande traktaterna, dels ock därför att dessa åtgärder icke lära med säkerhet föra till det nyssnämnda åsyftade målet.

Därmed bör enligt utskottets åsikt frågan dock icke få förfalla. Det synes nämligen utskottet vara af betydelse, att full klarhet erhålles i förevarande spörsmål beträffande de rättigheter, som numera böra anses verkliga tillkomma agenter eller ombud för utländska handelshus. Sedan genom 1905 års försäljningsförordning förbud stadgats för inhemska försäljare att till andra än innehafvare af försäljningsrättigheter utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter, torde nämligen hela frågan kunna anses hafva kommit i ett annat läge.

Till upplysning i ämnet vill utskottet här erinra om de traktatbestämmelser, till hvilka i detta sammanhang hänsyn företrädesvis bör tagas, samt hvad angående dem i hufvudsak förekommit.

Artikel 17 i handelstraktaten med Frankrike den 30 december 1881 lyder sålunda:

»Franske handelsresande, som färdas inom de Förenade Rikena

för franska handelshus, skola där äga att göra uppköp för sin industris behof och upptaga beställningar med eller utan prof, men icke till försäljning kringföra varor.

Detsamma skall i Frankrike gälla i afseende å handelsresande från de Förenade Rikena.

Franska handelsresande skola icke inom de Förenade Rikena vara underkastade högre särskild yrkesafgift än den lägsta dylika afgift, som därstädes erlägges af infödda handelsresande af samma kategori. En afgift till lika belopp med den bevilling, som vare sig i Sverige eller Norge drabbar franska handelsresande, må i Frankrike påläggas svenska eller norska handelsresande.»

Genom konvention den 13 januari 1892 förlängdes handels-traktaten att i vissa afseenden fortfarande gälla från och med den 1 februari 1892. Artikel 17 kvarstår i anledning däraf oförändrad.

Protokollet vid den konferens, som ägde rum i Paris mellan Kungl. Maj:ts underhandlare samt de af franska regeringen utsedde underhandlare den 28 december 1891 angående förlängning af de under den 30 december 1881 afslutade handels- och sjöfartstrak-tater mellan Sverige och Norge samt Frankrike, innehåller beträffande art. 17 i handelstraktaten följande:

»Bestämmelsen i denna artikel, enligt hvilken franske handels-resande äga obegränsad rätt att upptaga beställningar, har ansetts kunna innebära hinder för fullständigt uppnående af den svenska brännvinslagstiftningens afsikt med bestämmelserna om brännvins-försäljningsstälernas begränsning, enär dessa bestämmelser lära kring-gås på det sätt, att brännvinsförsäljare genom utsedda reseombud i landsorten låta upptaga rekvisitioner på sin vara. I anledning häraf och då de föreskrifter, som till förebyggande af sagda miss-bruk kunna komma att utfärdas, äfven böra blifva tillämpliga å utländska handelsresande, begärde Kungl. Maj:ts minister intagande i protokollet af en förklaring, afseende att framhålla, att bestäm-melserna i denna artikel icke utgöra hinder för svenska regeringens rätt att inom landet ordna försäljningen af vissa varor på ett med det allmännas intresse öfverensstämmande sätt, särskildt icke för ordnande af brännvinsförsäljningen i syfte att motverka drycken-skapen; och ministern föreslog att affatta denna förklaring sålunda: 'Det är öfverenskommet att, för hvad angår rätten att upptaga beställningar, franske handelsresande skola vara underkastade samma inskränkningar som för landets egna invånare äro eller framdeles

blifva utfärdade.' Franska ombuden ansågo, att en dylik förklaring skulle, om den antoges, komma att minska värdet af de i denna artikel intagna bestämmelser, som vore af särskild vikt för Frankrikes förnämsta exportartikel till de förenade rikena, och sedan i anledning häraf någon diskussion ägt rum, hvarunder Sveriges ombud, herr Fränckel, yttrade, att det icke var fråga om att förbehålla Kungl. Maj:ts regering någon ny rätt utan endast att uttryckligen fastslå en tolkning, som i praxis alltid ägt rum, yttrade slutligen franske handelsministern, att den ifrågasatta förklaringen icke i någon mån kunde öka Kungl. Maj:ts regerings befogenhet att vidtaga alla nödiga polisåtgärder, som kunde bidraga att minska dryckenskapen, samt att olika meningar icke kunde finnas därom, att sträfvan den för ett så berömvärdt mål förtjänade att i alla länder omfattas med välvilja, men att den ifrågasatta förklaringen mindre rörde denna principfråga än den allmänna frågan om artikelns faktiska tolkning; att för att undvika de missförstånd, som lätt kunde uppkomma, det därför vore bättre att bibehålla status quo i stället för att i protokollet införa inskränkningar, som kunde komma att minska värdet af denna artikel, som vore afsedd att gälla för både franska, svenska och norska handelsresande, samt att med dess nuvarande affattning artikel 17 icke beröfvade Kungl. Maj:ts regering något till buds stående medel i fråga om polisåtgärder inom landet, under det att, å andra sidan, de handlande, som drefve sin handel laglydigt inom de förenade rikena fortfarande erhöle ett verkligt skydd. Artikeln bibehölls.»

I det sammansatta statsråd, den 11 januari 1892, däri beslut fattades om undertecknande af 1892 års konvention, yttrade dåvarande ministern för utrikes ärendena:

»Såsom af protokollen vid traktatsförhandlingarna framgår, hade från svensk sida yrkande framställts om en sådan förklaring af de i art. 17 af gällande traktat innefattade bestämmelser om franska handelsresandes rättigheter i Sverige, att, hvad anginge rätten att upptaga beställningar, franska handelsresande skulle vara underkastade samma inskränkningar, som för landets egna invånare vore eller framdeles blefve utfärdade. Genom meddelandet af en sådan förklaring skulle full frihet vunnits i afseende å lagstiftningen i detta ämne, hvilket ansetts önskvärdt för förekommande af vissa missbruk i fråga om handeln med spirituosa. Frankrike har emellertid icke velat samtycka till en sådan förklaring af den ifrå-

gavarande artikeln; och, ehuru sålunda det afsedda målet ej kunnat fullt vinnas, anser jag, såsom jag redan anfört, de fördelar, som genom förslaget antagande komma att vinnas, så betydande, att de vida öfverväga den antydda olägenheten. Härtill kommer, att den i traktatsförslaget intagna bestämmelsen om ömsesidig rätt att uppsäga traktaten till upphörande efter tolf månader bereder oss utväg att, därest sådant skulle finnas nödigt, inom en jämförelsevis kort tid vinna ändring däri».

Af den nu lämnade redogörelsen framgår, att från Frankrikes sida gjorts gällande, att inskränkningar, sådana som den förenämnda, i 1905 års brännvinsförsäljningsförordning nu förekommande, icke skulle af Frankrike anses äga tillämpning beträffande franska handelsresande.

Vid afslutande sistlidet år af handels- och sjöfartstraktaten med Tyska riket träffades genom artikel 6 följande öfverenskommelse:

»Köpmän, fabriks- och andra näringsidkare, hvilka genom ett af vederbörande myndigheter i hemlandet utfärdadt näringslegitimationsbevis styrka, att de uti den stat, där de äga hemvist, erlägga stadgade skatter och afgifter, skola vara berättigade att personligen eller genom i deras tjänst anställda resande inom den andra traktat-slutande partens område, såvidt det är tillåtet för det egna landets undersåtar, göra varuinköp hos köpmän eller i öppna försäljningslokaler eller hos personer, hvilka producera varorna, eller att söka beställningar hos köpmän i deras affärslokaler eller hos personer, i hvilkas rörelse varor af samma slag som de utbudna finna användning.

Tyska näringsidkare, försedda med näringslegitimationsbevis (handelsresande, Handlungsreisenden), må icke för berörda verksamhet i Sverige underkastas högre afgift än handelsresande för i utlandet etablerade svenska handelshus eller handelsresande, tillhörande den mest gynnade nation. Med dylikt legitimationsbevis försedda svenska näringsidkare (handelsresande) må i Tyskland påläggas lika höga afgifter som de, hvilka i Sverige påföras tyska handelsresande».

I det statsråd, den 8 maj 1906, däri Kungl. Maj:t beslöt att för sin del godkänna det uppgjorda förslaget till handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Tyska riket, yttrade dåvarande che-

fen för finansdepartementet beträffande ofvananförda bestämmelse bland annat följande:

»Denna bestämmelse, liksom öfriga öfverenskommelser i traktaten, som röra handelsresande, afse endast sådana handelsresande, som, försedda med vederbörligt legitimationskort, upptaga beställningar å varor allenast hos köpmän i deras affärslokaler samt hos sådana personer, i hvilkas affär varor af det utbudna slaget finna användning. Skulle det alltså i Sverige befinnas önskvärdt, att vare sig i detta eller andra afseenden andra föreskrifter utfärdas i fråga om handelsresande, som utbjuda varor hos privatpersoner, möter härför intet hinder i traktaten.»

Härvid bör emellertid bemärkas, att på grund af gällande traktater resande och agenter för handelshus inom flertalet af de länder, med hvilka Sverige står i förbindelse, torde kunna göra anspråk på att här i landet behandlas såsom handelsresande tillhörande den mest gynnade nation eller, med andra ord, att erhålla samma förmåner som reseagenter för franska handelshus.

Med en dylik tillämpning af traktaterna, hvilken Riksdagen redan tidigare sökt få undanröjd, skulle utländska handelsresande å vissa områden och nu särskildt i fråga om försäljning af brännvin komma att äga vidsträcktare rättigheter än svenska försäljare. Begreppet »nationell behandling» skulle vid sådant förhållande innefatta mindre förmåner än en klausul om »behandling såsom mest gynnad nation.» Å de områden af näringslivet, där restriktiva bestämmelser i något afseende utfärdats att gälla för svenska undersåtar, innebure detta gentemot dem en orättvisa, hvilken det bör vara angeläget att få aflägsnad.

Särskildt med hänsyn till den här i landet af kringresande utlänningar eller ombud för utländska handelshus idkade försäljning af spirituosa och vin synes det utskottet vara af vikt, att nu berörda förhållanden göras till föremål för lämpliga åtgärder från Kungl. Maj:ts sida, och vill utskottet därför tillstyrka, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t gör framställning i sådant hänseende.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer bevillningsutskottet,

att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga erforderliga åtgärder

därhän, att utländska handelsresande, med eller utan näringslegitimationsbevis, icke under några förhållanden må tillgodonjuta gynnsammare behandling än landets egna undersåtar, som utöfva enahanda yrke.

Stockholm den 18 april 1907.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
